

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Epistulae - Cod. Aug. perg. 52

[S.l.], [9. Jh.]

Hieronimus an Eustochius: de virginitate servande

[urn:nbn:de:bsz:31-6736](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-6736)

atq; alia eundem locum potest exponere quia eius obscuritas patet; Ideo autem desidero interpretationem
 tuam de hoc ut et tanta latinorum interpretum qui qualis cumq; hoc ausu quantum possumus impe-
 nna careamus, & hi quos invidere putant utilib; laboribus tandem aliquando fieri potest
 intellegant. Propter ex me nolle tua & hebreo interpretatione in ecclesia legi ne contra hanc auc-
 toritatem tamquam novum aliquid proferentes magno scandalo per turbemus plebes xpi qua-
 rum aures & corda illo interpretationem auclire consuevit que etiam ab apostolis approbata est.
 Unde salud apud ionam uirgultum sicut hebreo nec hedera est nec cucurbita. Sed nescio quid aliud
 quod in uico suo. nixum nullum sustentandū ammiculis erigat. Malle iam in omnibus latinis
 cucurbitam legi. Non enim frustra hoc puto hanc potuisse nisi quia huic simile sciebant.
 Scias me immo fortasse plus quam sexaginta tribus epistolis tuis respondisse arbitror. quarum
 duas per circipiarum accepi unā firmam. Rescribe quoduis fuerit ad nos. ut ad al-
 ios instruendos. Dabo autem operam diligentiorē quantum me adiuuat dñs. ut littere
 quas ad te scribo prius ad te pueniant. quā ad quēquā quo laeius dispargantur. Fate-
 or enim nec mihi fieri uellem. de tuis ad me quod dicitur ad te factum iustissime expro-
 bulas. Tamen placeat nob; inuicem non tantum caritas. uerum etiam libertas ami-
 ciae. ne apud me taceas. te ergo apud te quod nostris litteris uicissim nos mouet. eo
 scilicet animo quo oculis dñi in fratrem dilectione. nē hisplucet. Quod si inter nos fieri pos-
 se sine ipsius dilectionis pnuosa offensione n̄ putas n̄ fiat. Illa enim caritas quam
 tecū habere uellim pfecto maior est. sed melius hec minor quā nulla est.
 EXPLICIT EPISTOLE SCILICET AUGUSTINI SEU SCILICET HIERONIMI PRESBITERI

DE

AINCIPIT EPISTOLA HIERONIMI BENEDICTI AD EUSTOCHIAM DE VIRGINITATE SERUANDA
 Audi filia & uide & inclina aurem tuam & obliuiscere populum tuū & domū patris tui
 quā concupiscis & decorem tuum; In quadragesimo quarto psalmo dñs ad adam am loquitur
 humanam ut secundum & templum habere & terra sua & decore sua. Re-
 linquat chaldeos qui quasi demonia interpretantur. & habitet in regione iuuentium.
 quam alibi propheta suspirat dicens. credo uidere bonam dñi in terra iuuentium. Jeru-
 salē sufficit tibi & iero de patria. nisi obliuiscaris populi & domus patris tui & carne contemp-
 ta sponsi uingaris & amplisibus. Nē respexeris inquit nec steteris in tota curia regione.
 in monte saluum te fac ne forte comprehendaris. Non expedit ad p̄hensō a matro respicere
 posterum. nec de agro reuer ad domum. nec post xpi tunicā ad tollendum aliud uestimentum
 teo descendere. Grandem miraculum patris filiam coortatur nememinerit patris; Vos de patre
 diabolo estis & desideria patris uestri facere uultis dicitur ad iudeos. & alibi quis facit pecca-
 tum de diabulo est. Tali primū parente generati nigri sumus. & post penitentiam necdum
 culmine uirtutis ascensō dicimus. nigri sumus & decora filie iherusalem. Quia de domo infantie
 mee. oblitus sum patris. renascor in xpo. quid pro hoc mercedis accipio. Sequitur. & concupis-
 cis & decorem tuum; Hoc ergo illud magnum sacramentum; Propter hoc relinquit ho-
 mo patrem & matrem & adheret uxori suę. & erunt ambo unum. ubi in uera carne
 sed in spū. Non est sponsus tuus argutus. non est superbus. & in opus tam duxit uxorem;
 Sciam ut uolueris sapientiam ueri auclire salomonis. & ad eum ueneris. confitebit tibi.

Hieronymus dicitur quasi demonia interpretari.

Dicitur hoc ab angelo loeb in quibusdam.

Verillud. eo qd magnum necesse est ut aliqd domi capiat.

In omni parte carnis. loeb de quibuslibet file li anima.

Hieronymus in septimo in epistola in xpo. dicitur in xpo. ubi in uera carne sed in spū. Non est sponsus tuus argutus. non est superbus. & in opus tam duxit uxorem. Sciam ut uolueris sapientiam ueri auclire salomonis. & ad eum ueneris. confitebit tibi.

cuncta quae nouit & induit & teret in cubiculum suum. & mirum in modum colore mutato
sermo tibi ille conueniet. quae est ista quae ascendit dealbata. Haec ideo in domino
custochia. domina quippe debeo uocare sponsam dominum mei. Ut ex ipso principio lectio
nis agnosceres non nunc laudes uirginitatis esse dicturum quam probasti obtinere & conse
cuta es. Nec enumeratur molestias nuptiarum. quomodo douterus intumescat. ^{sancti} uirginitas
crucis pelex. cura domus sollicitudo. omnia quae putantur bona morte extrema praecedat.

Habem^{enim} & maritatus ordinem suum honorabiles nuptias. & cubile immaculatum. Sed ut intel
legeres tibi ex eunt de sodoma timendum esse loth uxoris & complum. Nulla in hoc libello ad
lucio. ad dicitur quippe blandus inimicus est. Nulla erit rethorici popa sermonis. quae
& iam inter angelos ^{statuatur} & beatitudine uirginitatis exposita mundum subiciat pedi
bitus. Nolo tibi uenire supbum de proposito sed timorem. Onusta incedis auro. Latro
utandus est. Stadium est haec uita mortalibus. Hic contendimus ut ^{alibi} ibi coronemur. Nemo in
serpentes & scorpiones securus ingreditur. Inebriatus est inquit dominus gladius in caelo
& tu pacem arbitraris in terra. quae tribulos ^{nerax} germinat & spinas quas serpens comedit.
Non est nobis conuictio aduersus carnem & sanguinem sed aduersus potestates & principa
tus huius mundi ^{peccatores} harum tenebrarum & aduersus spiritalia nequitiarum in caelestibus. Mag
nis inimicorum circumdantur agminibus. Ostium plenas omnia. Caro fragilis & cinis futura
postmodum. pugnat sola cum pluribus. Cum autem fuerit dissoluta & uenerit princeps
mundi huius & inuenerit in ea nihil. tunc securae audies prophetiam. Non timebis
atque timore nocturno. & a sagitta uolante per diem anegon & pambulante in tenebris ab incur
su & demonio meridiano. Cadent a latere tuo mille & x. milia ad dex. tristius ad te aut
non cad propinquabit. Quod si eorum temeritas turbauerit & ad singula in cantata
uiciorum caeperis aestuare. & dixerit tibi cogitatio tua quid faciemus. Respon debet haec
haelias. nolite timere quoniam plures nobiscum sunt quam cum illis. & corabit & dicit. dne
aperi oculos puellae & uideat. & apertis oculis uidebis igneam curram quae ad dex
plum haelias in astra sustollat. & tunc laeta cantabis. Anima tua sic passer erop
ta est de laqueo uentantium laqueus conterritus est & nos liberati sumus. Quam diu hoc
fragili corpusculo continemur quam diu habem^{us} thesaurum istum in uasis ficulibus
constitutum & concupiscit spiritus aduersus carnem & caro aduersus spiritum. Nulla est certe
uictoria. Aduersarius noster diabolus tamquam leo rugiens aliquid deuorare querens circum.
Posuisti autem dauid tenebras & facta est nox in ipsa pertransibunt bestiae silus. Catuli
leonum rugientes ut rapiant & querant ad oesca mibi. Non querit diabolus homi
nes infideles. non eos qui foris sunt & quorum carnes rex in olle succendit assirius.
De ecclesia christi rapere festinat aescaeus secundum abba cuc electi sunt. Iob subuertere
coepit. & deuorato iuda. ad cribrandos apostolos expedit potestate. Non uenit
saluator pacem mittere super terram sed gladium. Caecidit lucifer qui mane oriebat
& ille qui in paradiso deliciarum nutritus est meruit audire. Sialte ferarum ita gla
inde te de iraham dicit dominus. Dixerat enim in corde suo super sidera caeli ponam

sedem meam & ero similis altissimo. Unde cotidie apud eos qui per scalam iacob somniant
descendunt. loquitur dñs. Ego dixi diestis & filii altissimi omnis. Uos autem ut homines morie
mini & tamquam unus de principibus auditis. Cecidit primus diabolus. & cum staret in sinagoga
dorum in medio autem dñs discernat. Apostolus eis quid uelle desinunt scribit. Ubi enim
in uobis dissensiones & emulcationes. nonne homines estis & sicut hominem ambulatis. Si paul
uus electiones & paratus in euangelium xpi. ob carnis aculeos & in centum uittorum rep mit corp
suum & seruitute subicit. Ne alius p̄ dicans ipse reprob. inueniatur. Et tamen uideat alia lege
in membris suis repugnantem legi mentis suae & captiuam in lege peccati. Si post nuditate
ieiunia famem & carcerem flagella supplicia in se metipso reuersus exclamat. Infelix homo
quis me liberabit de corpore mortis huius. tunc p̄ uitas securam eo debere. Caue quae so ne quan
do dñs dicat dñs. uirgo isrl̄ cecidit non est qui suscitauit eam. Audent loquor cum omnia pos
sit dñs. suscitare uirginem non potest post ruinam. Uel & quidem libertate de poena
sed non uel & coronare corruptam. Timeamus illam proph&iam ne in nobis & cito
impleatur. & uirgines bonae deficient. Obserua quid dicat & uirgines bonae deficient. quia
& uirgines male. Qui uiderit ^{inquit} mulierem ad concupiscendam iam mechatus est eam in corde suo.
Porro ergo & in mente uirginitas. isti sunt uirgines male. uirgines carne non spū. Uirgines
stulte quae oleum non habentes excluduntur ab sponso. Sicut & ille quae uirgines s̄ ob alias
tam in culpa uirginitate ^{corporum} corrupturae non saluantur. Quid fiet de illis quae prostrauer
membrum xpi. & mutauer̄ templum s̄ sp̄ in lupanar. Illico audient. descende sede in terra
uirgo filiae babilonis sede in terra non est thronus filiae chaldeorum. Non uocaberis ultra
mollis & deli cata. accipe molam mole farinam. disco operi uelamentum tuum. Denua crura
tua transi flumina reuelabuntur ignominiosa apparebunt obprobriosa. & hoc p̄ dñi
filii thalamus post oscula fratru eius & sponsi. Ille de qua quondam sermo proph&icus
concinebat. Adstitit regina ad dextris eius inuestitu de aurato circumdata uarietate. Nudabitur.
& posteriora eius ponitur in faciem ipsius sedebit ad aquas solitudinis. & posita uase diuari
cabit pedes suos omni transeunt. & usque ad uerticem polluetur. Rectius erat homini
subisse coniugium ambulasse p̄ plana. quam ad altiora tendentem in profundum inferni
cadere. Non fiet obsecro ciuitas oier & rex fidelis sion. ne post trinitatis officium ibi demo
nes salent. & sirenes nudi fient & hirci. Non saluatur fascia pectoralis sed statim
ut libido uilla uerit sensum uel blandum uoluptatis incendium dulci nos calore pfuderit.
Erumpamus in uocem. dñs auxiliator n̄s non timebo quid faciat mihi caro. Cum paululu
interior homo inter uicia atq; uirtutes coepert fluctuare. dicit. Quare tristis est anima
mea & quare conturbata est. Spera in dño qm̄ confitebor illi salutare uultus mei dñs meus.
Nolo sinas cogitationem crescere nihil in te babilonium nihil confusio nis adolescat.
Dum paruus hostis inter fice nequitia elidatur in semine. Audi psalmistam loquentem
Filiae babilonis misera beatus quis & retribu & tibi retribuq; uentura. Beatus qui tenebit sal
lida & paruulos tuos ad p̄gram. Quia enim impossibile est in sensum hominis non inruere
in quantum medullarum calore ille laudatur ille praedicatur. Beatus qui statim ut coepert
cogitare interficit cogitatus & elidit eos ad p̄gram. Petra autem est. *Xp̄s 7: 1*

72
72
72
14 no

110

Quoties in heremo constitutus & in illa vasta solitudine quae exusta solis ardoribus
horridum monachis prestat habitaculum putauimus romanis inter esse dilectis.
Sedebam solus quia amantudine replectus eram. Horrebant sacco membra deformia
squellidacitas stium & thropie carnes adduxerat. Cotidie lacrimae cotidie gemitus.
& si quando repugnanti somnus imminens oppressit. Nuda humo uix ossa erentia
colla debent. Deuibus uero & potu taceo. Cum & iam languentes aqua frigida utantur.
& coctum celi quid accepisse luxuria est. Ille igitur homo qui ob gehennam & ualim
carcere ipse damnaueram. scorpionum tantum socius & ferarum sepe choros
intereram puellarum. Pallebant ora ieiunus & mens desiderus aestu & uice
in fido corpore. & ante hominem suum in carne p̄ mortua sola libidinum
in-cendia bulliebat. Itaque omni auxilio destitutus aditu iacebam pedes rigi-
bam lacrimis crine tergebam. Et repugnanti carnem ebdomadarum inedia subiugabam;
Non erubescio infelicitatem meam. quin potius plango non esse quod fueram. Meminime
clamantem diem crebro iunxisse cum nocte. nec prius a pectoris cessare uerberibus
quam ad noctem increpante tranquillitas. Ipsam quoque cellulam meam quasi
cogitationum conscia p̄mercebam & in hinc & ita ac rigidus solus deserta pene-
trabam. Sicubi concaua uallium aspera montium aut rupium praerupta cerneba-
tibi me orationis locus. illud miserrime carnis ergastulum. & ut mihi testis est dñs. post
multas lacrimas post clausos oculos inherentes. finum quam uidebar mihi inter esse agnibus
angelos. & laus gaudensq; cantabam. post te in odorem ungentis ^{tuos} currimus. Si autem haec
sustinent illiquiscent corpore solis cogitationibus oppugnantur. Quid paratur puella que
dilectis fruatur. nempe illud apostoli. uiuentis mortua est. Siquid itaque in me potest esse consi-
lium. si expro creditur. hoc primum moneo hoc obtestor. ut sponsa xpi unum fugiat ueneno.
Haec aduersus adolescentiam prima arma sunt demonum. Non sic auitus quatuor inflat
superbia delectat ambitio facile alius caremus uirtus. hic ostet intus inclusus est quo
cumq; pergitur nobiscum portamus inimicum. Quin & adolescentia duplex incendi-
um uoluntatis est. Quid oleum flammę adiciamus. quid ardentia corpusculo somenta igni
um ministramus. Paulus ad timotheum. lam noli inquit aquam bibere sed uino
modico utere propter stomachum tuum. Et frequenter uas infirmitatis. Quid quibus
causis uini potio concedatur. uix hoc stomachi dolor esse quent meretur infirmitas.
Quenobis forsitan de orationibus blandiremur. modicum precepit esse sumendum
medici potius consilio quam apostoli. licet & paulus sit medicus spiritalis. & in timotheo
ut in bicillitate super uas. cuius angeli predicandi non possit implere discursus. Nemo
quin seduxisse meminerat. & uinum in quo est luxuria & bonum est homini uinum
n̄ bibere & carnem non manducare. Noe uinum bibit & inebriatus est. rudi adhuc
seculo. & tunc primum plantata uinea. inebriare uino forsitan nesciebat. Sicut intel-
legas scripturę uignibus sacramentum. margarita est. quippe sermodi & ex omni par-
te forari potest. ^{post} Ebris autem nudatio ^{in lae detrahent} femorum subsequitur est. libido uinea luxu-
ria prius uentor. ^{excenditur} & statim cetera manduca ut enim populus ^{abibit} & surrigerunt ludere;

no bn

Loth amicus di in morte saluatus: & dicitur milibus populi solus iustus inuentus. Inebriat
 filiabus suis: & licet ille putaret genus hominum defecisse & hoc facere. liber & ma-
 gis desiderio quam libidine: tamen uirum iustum sciebant hoc nisi ebrium non esse
 futurum. Denique quid fecerit ignorauit. & quamquam uoluntas non sit in crimine
 error in culpa est. Inde nascitur morbo & immanitate inimici israel qui usque ad qua-
 rum & decimam eiusque in eternum non ingrediuntur ecclesiam di. Helias cum hiezelabel fugeret
 & sub quercu iacere sessus. uenientia ad se angelos suscitatur & dicitur ei. Surge & manduca. &
 respice. & ecce ad caput eius panis ^{subiungetur} plerumque & uas aque. Ne uera non potuerat di conditum eime-
 rum mutare. & electus est bos. & carnis conuersione mutatus. Heliseus filius pphetarum
 inuitat ad prandium. & herbis agrestibus eos alens. consonam prandentium audit clamo-
 rem. Moyses in olla homo di: iuratus est coquis. laucior enim mensē consuetudinem si habebat.
 Sed farina desuper uicta amaritudinem dulcorauit. eadem spiritus uirtute qua moyses muta-
 uerat mitra. Nec non & illorum quae de comprehendendum uenerant. oculis pariter & mente ce-
 caos. cum samariam nescios induxisset. qualibus epulis refici imperauit auscultata. Ponens
 panem & aquam & manducant & bibant & reuerantur ad dñm suum. Potuit & danielo de
 regis serculis opulentior mensa transferri sed abbauc mesore prandium portat arbiter
 rusticorum. Ideoque uir desiderios appellatus est quia panem desiderii non manducavit.
 & uinum concupiscentiae non bibit. Innumera sunt scripturis responsa diuina quae gu-
 lam damnant & simplices cibos prebeant. Verum quia nunc non est propositum de reu-
 nus disputare. & uerba ex equis se utuli & uolumus. Hic sufficiunt pauca de pluri-
 mus; alioquin ad exemplum hoc poteris tibi ipsa colligere. Quomodo & primus de para-
 diso homo uentri magis obediens quā dō. in hanc lacrimarum ditatur est uallem.
 & ipsum dñm fame satanas temptauerit in deserto. Et apostolus clamat. esis uen-
 tri & uentri esis. di autem & hunc & illa destruet. & deluxoriosus. quos di uenter est.

Idem colit unusquisque quod diligit. Ex quo sollicitudine uidendum. ut quos saturitas
 de paradiso expulit reducat esurios. Quod si uolueris respondere te nobili stygo ge-
 neratam. semper indelicus semper inplu mis. non posse a uino & ex quo lentioribus cibis absta-
 nere nec his legibus uiuere. districtius respondebo. quae ergo lege tua quaedam non poterit
 si quod di uniuersis creator & dñs intestinorum nostrorum rugitum & in amantate uentris
 pulmonumque delectat ardore. Sed quo aliter pudicitia tuta esse non possit. iob doka-
 rus & testimonio ipsius immaculatus est simplex. audi quod de diabulo suspicet.
 Virtus eius in lumbis eius & potestas eius in umbilico. Oneste uiri mulierisque genita-
 lia immutata sunt appellata nominibus. Unde & de lumbis dauid super sedem eius imi-
 tatur esse sensurus. & septuaginta & quinque anime introierunt in egyptum quae exierunt
 de semore iacob. Et postquam luctante dō latitudo femoris eius emarcuit a liberorum
 opere cessauit. Et quia parca facturus est accinctus mortificatisque lumbis & core
 precipitur. & ad iob dicit di. accingere sicut uir lumbos tuos. Et iohannes zona
 pellicia congitur. & apostoli iubentur accincti lumbis habere in manibus euange-
 lu lucernas. Ad huc usque uero quae res ipsa sanguine in capite inuenitur erroris.

habent quidam libri et
 lectionibus et pauca
 etiam dicitur.

In hiezechiel dicit. Non est pectus umbilicus tuus. Omnis igitur aduersus sum uir of diaboli
uir tuus in lumbis est. Omnis in umbilico contra feminas sortitudo. Vis scire ut esse iudici
mus. Accipe exempla. Sam son leone fortior. saxo durior. & quoniam nudus mulles
persequitur armatus. Indabile mollescit amplexibus. Dauid secundum cor dñi electus
& quoniam uirum xpm scō ore sepe captauerat. postquam deambulans sup tectum
domus sue. ber sabet captus est nuditate. Adulterio iuxta homicidium. Vbi illud breuiter
adrende quod nullus sit. etiam in domo tuus aspectus. Quia ppter adm penitens loquit
tibi soli peccavi & malum coram te feci. Rex enim erat ealium non tunc bax. Salomon
per quem se cecinit ipsa sapientia quid spiciat accedro libani usq; ad isopum que exu
pparie em. rax sit ad nō quia amator mulierum fuit. & ne aliquis p̄tam de sanguine sibi
propinquitate consideret. in uilitiam thamar sororis ammonisat exarsit incen
dium. Pigit dicere quod cotidie uirgines tuant quantas de suo gremio. mat perdat
geletra. Super quos sidera superbus inimicus ponat. tronum suum quod p̄tas exa
uit & habuit ut coluber in foraminibus earum. Gide ut p̄tas. uiduas ante quam nuptas.
Infelicem conscientiam m̄tata tantum ueste p̄gere. Quas nisi tunc ueni dan
fatum prodiderit uagrus. erecta ceruice & ludentib; pedibus incedunt. Nig uero
sterilitate p̄ueniunt. nec dum fati homines homicidium faciunt. Nonnulli
cum senserint concepisse se descelere. abot uiuenera meditantur & frequenter
etiam ipse commor tue. Trum criminum reg. ad inferos perducuntur. homici
de suu xpi adultere. nec dum in xpi filii parricide. Iste sunt que solent dicere. omnia
munda mundi. sufficit mihi conscientia mea. Cor mundum desiderat dñ. Cur me
abstineam acris quos credunt dñ adutendum. Et si quando limpide & festiue uolunt
uidere. & s̄m̄ero ingurgitauerunt. ebrietate sacrilegium copulantes auint. Absit ut
egome xpi sanguine abstineam. & quam uiderunt tristem atq; pallentem miseram
& monacham & manicheam uocant. Et consequenter. tali enim proposito ieiunium
heresit est. Hic sunt que p̄ publicum nocte libenter incedunt & fur tuus. oculos
nuabus adolescentium gregem post se trahunt. Que semper audiunt per p̄phe
tam. facies misericordis facta est tibi in podora festu. pur p̄bra tantum in ueste
sit. Tenuis. sic laxius uterinos decidant. ligatum caput. succus uulior & p̄merus
ma forte uolunt. Strictē manuce brachus adherent et & solus genub; fractus
in cessus. Hec est apud illas tota uirginitas. habeant istas. modi laudatores
suos. & sub uirginali nomine lucrosius pereant. Libenter talib; non placemus.
Pudēt dicere. pronetas triste sed uerum est. quide in ecclesiis azapitarum pestis
introduit. Unde sine nuptas aliud nomen uxorū. immo unde nouum concubi
narum genus. plus inferam. unde meretricis uniuersē. eadem domo. unocu
biculo. sepe uno tenentur & lectulo. Et suspiciosos nos uocant si aliquid est mem
frat̄ sororem. deserta. cetilem spernit. uirgo germanum. & cum in eodem p̄po
sito esse se simulent. que alienorum spirituale solatium. ut domi habeant
carnale commet cū. Istius modi homines in uerbis salomonis arguit dñ dicens.

pompa concussit. Arripe scutum fidei in quo igne diaboli exanguentur sagitte. Om
adulterantes sicut clibanus corda eorum. Et christi comitata uestigis sermonibus eius in terra
dic. Nonne cor nostrum erat ardens in uia cum aperiret nobis scripturas. Et illud ignitum
eloquium tuum seruum tuum dilexit illud. Difficile est humana animam ^{aliquid} namare. Et neces
se est ut quoscumque mens nostra trahat affectus. carnis amor spiritus amore superetur. Desideri
um desiderio restinguitur. quicquid inde minuitur hic crescit. Quin potius semper in gemina su
per lectulo meo innocenti. quesiui quem diligit anima mea. Mortificate autem membra uestra
super terram. Unde et ipse considerat aiebat. uiuo animam nego. uiuit uero in me christus. Quin mortifi
cabat membra sua et in imagine pambulabat. non tamen dicere. factus sum tamquam ut impru
na. Quicquid fuit in me humoris excoctum est. et infirmata sunt ieiunio genua mea. Et ob
litus sum comedere panem meum. uoce gemitus mei adhesit os meam carnem meam. Et tunc
cada nocturnum. laua per singulas noctes lectulum tuum in lacrimis. statum tuum in gemitu. uigila et fie
re sicut passer in solitudine. psalle spiritu psalle sensu. Benedic anima mea domino et ne obliuiscaris om
nes tribulationes eius. Quia peritabitur omnibus iniquitatibus tuis quis sanat omnem infirmitatem tuam.
Et redemti ex corruptione uitae tuae. Quis enim ex corde dicere potest. quia cinerem quasi panem
manducaui. et potionem meam cum fleu miscbam. Annon flendum est et gemitum cum me
mor sum. serpens inuitat ad illicitos cibos cum de paradiso uirginitatis delectum. tonica
uati pellicis. quae helias ad paradisi sum regionem proiecit in terra. Quid mihi et uoluptati que
in breui perit. Quid cum hoc dulci et morifero carmine sirenarum. nolo illi subiacere
sententiam que in homine est latadmittit. In doloribus et anxietatibus paries. Mulieris lexista
sine ea est. et ad uirum conuersio tua. Sic conuersio illius ad maritum que uirum non habet christum.
et ad extremum morte morietur. In his iste coniugii meam positum sine sexu est. Habeant
nuptie suum tempus et titulum. mihi uirginitas in maria dedicata et in christo. Dicat aliquis
et audet nuptias delectare que ad domino benedictae sunt. Non est delectare nuptias. cum illis
uirginitas anteferatur. Nemo malo bonum comparat. Gloriam et nuptie cum uirgi
nibus sunt secundo. Crescite autem et multiplicamini et replete terram. Fertur et multiplicatur
ille qui impletus est et in uirum. Tuum agnum uiculus est. Crescite et multiplicamini hoc exple
tur. eductum paradisi sum et nuditatem. et sicut solia et spicaria ^{prae} uirginitate nuptiarum.
Nubax et nubatur ille qui in sudore faciei comedit panem suum. Cuius tribulos gene
rat et spinas. Cuius herbe sentibus suffocantur. Meum seminem cemen fruge fecundum.
Nominis capiunt uerbum dei sed hi quibus datum est. Alium eanuchum necessitas facit
me uoluntas. Tempus amplectendi. et tempus abstinendi. magis a complexu. Tempus mit
tendi lapides et tempus colligendi. Postquam dedit ritia nationum nati sunt filii habra
ham ceperunt scilicet lapides uolui super terram. Et transiunt quippe mundi istius tenebras
turbines et incurruendi rotas celeritate uoluunt. Consiunt tonicas quin consue
tam deiecerunt tonica perdidit. Quos uagitus delectat infantium in ipso lucis exor
ditio fleuulugentes quod nati sunt. Tua in paradiso uirgo fuit. per pellicias tonicas in
dium ^{supra} nuptias. tua regio paradisi fuit. Serua quod nata est et dic. reuertere in
ma mea in requiem tuam. Et scias uirginitatem esse naturam nuptiarum per delictum.

meritum.

110

uirgo nascitur caro denupta in fructu redens quod in radice perdidit. Exiit uirgo de
radice ierre. et flor de radice eius ascendit. Virga mater dñi simplex pura sinceris. nullo
extrinsecus germine coerente ead similitudinem diuione secunda. Virga et flor xps
dicens. ego flor campi et lilium conuallium. ^{Qui a ipalio} loco lapis pñcatur abscessus de monte sine
manub. ^{ppha} significante uirginem nasciturum eē de uirgine. Manus quippe accipiuntur
popere nuptiarum ut tibi sinistra eius subcapite meo. et dextra eius amplexabitur me.
Inhuus sensus congruit uoluntate et illud quod animalia que ante in archa ^{binat} inducun
t immunda sunt. In par numerus mundus. quod moyses et hiesunaue nudis in samitā
pedib. iubentur incedere. Et discipuli sine calcia memos onere et uinculis pellium ad pñca
tionē noui euangeli destinantur. Quod milites uestimentis ihū sorte diuisis caligas non ha
buere quas tollerent. Nec enim poterat habere dñi quod prohibuerat in seruis. Laudo nuptias. lau
do conuuiuium. sed quia mihi uirginer generant. Legō de spinis rosam. de tra aurum. ^{de uelga} de conca ma
gariū. Numquid quia ^{toadie} tota die arabit. nonne et labores sui fruge labitur. Plus honorari
ē nuptie quando quod de illis nascitur plus amatur. quid in uider matris filij. tuolactenuntia
ē. tur edicata uiscerib. in uo adoleuit sinu. Tu illam uirginem sedula pietate seruaſti. Indigna
ris quod noluit militis uxor esse sed regis. grande tibi beneficium prestitit. socrus dñe cepisti. De
uirginib. inquit apte preceptum dñi n̄ habeo. Cur. quia ^{et pte} ut esse uirgo non fuit imperu sed p̄p̄ta
uoluntate. Neq. enim audierit sunt que cum uxorem habuisse confingunt. cū de continentia disre
rent et suaderi p̄p̄tam castitate intulerit. golo aut om̄i homines esse sicut me ipsum. ^{et inſta}. Dico
aut in nuptis et uiduis bonū eē illis sine p̄manere ut sicut et ego. ^{et in alio loco}. Numquid n̄ habemus
potestate sic ^{et ceteri} apostoli. Quare ergo n̄ habet dñi de uirginitate preceptum. Quia
maior est mercedis quod n̄ cogit et offeritur. Quia si uirginitas imperata nuptie uideban
tur ablata. Adurissimum erat contra naturam cogere angelos q. uitam ab hominib. torq̄re.
Sed quodammodo damnare quod conditū est. Alia fuit in ueteri lege felicitas. ^{beat} qui habebat se
m̄ inſion et domesticos in iherusalem. et maledicta sterps que n̄ pariebat. et filij tuos sicut no
uella oliuarum in circuitu merse tue. ^{et p̄missio} diuitiarum. et n̄ erit infirm̄ in tribub. tuis.
Nunc dicitur n̄le lignū arbiteris aridum. habet locū p̄ filios et filias. in celestib. sempiternum.
Nunc benedicunt pauperes. et eleazarus diuiti p̄fert in purpura. Nunc quoniam firmus est fortior
ē. Vacuus erat orb̄ ^{et ut de} ^{ap̄t} ^{etiam} sola erat benedictio liberarum. Propterea et abraham
iam senex cethure copulatur. et iacob mandragoris redimitur. et conclusam uulua in
eclesie figuram. Rachel palstra conquiritur. Paulam uero. in crescente segele messid
immisus est. Virgo helias. uirgo heliseus. uirginer multafilij p̄phetarum. Hieremie
dicitur. et tunc accipias uxorem. Scificatus in utero. captiuitate p̄p̄inqua uxorem p̄
hibet accipere. Aliis uerbis id ipsum apte loquitur. Existimo hoc bonū eē. p̄p̄tē p̄sentem
necessitatem. quō bonū est hominū sic eē. Quę est ista necessitas que auferit gaudia nup
tiarum. temp̄ breuiatum ē. ^{et reliqui} ut qui habent uxores. sint quasi n̄ habentes. In proximo est
nabchodonosor. promouit se leo decubili suo. quom̄i super bis sumo regi seruitura conuugia.
Quo paruular. quos propheta complorat dicens. Adhesit lingua leuitis ad faucem ipsius inſiti.
Paruuli postulat uer patē et qui stranger et eis non erat. Inueniebatur ergo ut diximus.

inuiris tantū hoc ^{conscientie} bonum. Et indolorib; uirgē eua pariebat. Postquā uero uir-
go in utero concepta & peperit nob puerum cuius principatus in humero ei dñs for-tem patre
futuri seculi soluta maledictio est. Mort per euan- uitaper mariam. Ideoq; editus uirgi-
nitatis donum flux infeminas. qui cepit a femina. Statim ut filius dñi in gres sur est sup trā
nouam sibi familiam instituit. Et quia ab angelis adorabatur in celo habere angelos & in trā. Tunc colo-
fornis capud iudith continens amputauit. Tunc amasi quod dñter p̄tatur iniquitas suo igne con-
bustus est. Tunc iacob & iohannes relicto patre. & nauicula sequuntur saluatorem. Ne-
fectum sanguinis & uincula seculi. & curam dom̄ parū relinquentes. Tunc primum auditum ē.
+ qui uult uenire post me. abneget semetipsum sibi. & tollat crucem suam & sequatur me. Nemo
enim miles cum uxore p̄git ad plūm. Discipulo ad sepulturam patris recuperanti n̄ p̄mittitur.
Gulper fouear habeant. & uolucres celinidos. filius aut̄ hominis non habet ubi capud suum redi-
nit. Ne forsitan contristeris si anguste manseris. quis sine uxore est sollicitus est ex quē dñs
quo modo placeat dño. Quia cū uxore est sollicitus est ea que sunt mundi quomodo pla-
ceat uxori. Diuisa est mulier & uirgo que n̄ est nupta cogitat que dñi uisit scā corpore & spū.
Nam que nupta est cogitat que mundi quomodo placeat uiro. Quantas molestias habe-
ant nuptie. & quot sollicitudinib; uincantur. in eo libro quem aduersus heluidium debe-
atē marie p̄p̄ua uirginitate edidim̄ p̄tato breuē expressum. Nunc eadem replicare p̄lon-
gum est. & sic uis place de illo potest auris fonticulo. Verum ne penitus uidear ommissis-
se. nunc dicam. Quodcumq; p̄t̄ sine in̄missione orare nos iubeat. & qui in conuugio debitum
soluit orare n̄ possit. Auctoramus semp̄ & uirginet sumus. auctorare desinimus. ut conuugio serua-
mus. Si nuptie inquit uirgo n̄ peccat. tribulationem tamen carnis habebunt huius modi.
In principio libelli p̄tatur sum me de angustis nuptiarum. nihil omnino aut p̄ uadictu-
rum. & nunc eadem admonēo ut tibi placeat scire. quot molestias uirgo libera. quot uxor
adstricta est. Legat̄ tullianū ad amicum philosophum. & de uirginitate alias libellas.
& beati cypriani uolum̄ egregium. & pape damasi sup̄ hac re p̄t̄ q; composita. & ambrosiū
qui nup̄ ad h̄ orem scripsit opuscula. in quib; se tanto fudit eloquio. ut quicquid ad laudem
uirginum pertinet exquisierit. ordinari p̄t̄. exp̄t̄. nob̄ diuerso tramite inceditur.
Virginitatē n̄ offerimus sed seruam. Nec sufficit scire quod bonū ē nisi custodit̄ ad tenemus.
quod locū ē. Quia illud iudicū est. hoc laboris. & illud commune cum plurib; hoc cōp̄uē.
Qui p̄ uer̄ a uer̄ inquit usq; in finē hic saluus erit. & multuocata p̄ uia uēleot. Itaq;
obtestor te coram dō & xp̄o ih̄u & electis angelis eius. ne uasa templi que solis dōtib; uere
concessum est facile in publicam p̄feras. ne sacra uim dñi quisquam p̄ferat inspicat.
O Zuar archam quam n̄ licebat adtingere subita morte p̄stratus est. Neq; enī aureū
uas & argenteum tā karū dō fuit quā templum corporis uirginatis. p̄cessit umbra
n̄ uer̄ itat. Auquidem simplici loqueris & ignotus absq; blanda n̄ dispicet. Sed alit̄ impudi-
ci uident oculi n̄ nos. anime palatitudinem considerare sed corporum. Hic Zechas thesau-
rum dñi monstrat asseruit. uidere quod cupierit. Deniq; frequentib; bellis iudga conuil-
sa uasa primū dñi capta atq; trans lata sunt. & in epulas concupinarum greges qua
palma uitio est honesta polluerē. Baltasar p̄t̄ in fatalis. ne declinet aureū uas in uerba
mala

Sepe indecent aliquid loquentes temptant membra arbitrium. Si libenti audias ut ego quod
dicitur: si adridicula quoque soluaris quicquid dixeris laudant quicquid negaueris negant.
faciam uocant & sciam & lingua nullus sit dolus. Ecce uere xpiancilla dicentes ecce tota
simplicitas ^{habuit quia} nulla ^{horrida} turpis ^{ruficaria} tribilis; & que ideo forsitan maritum inueni
re non potuit. Naturali ducimur malo adulatoribus nostris. Libenti fauimus. Nequamquam nos
respondeamus indignos. Et alidus ^{omn} & dicitur ^{profundat} tam ad laudem suam intrinsecus anima
lectatur. Sponsa xpi archa est testamenti. extrinsecus & intrinsecus deaurata. Custos legis dñi
sicut nulla nihil aliud fuit nisi tabule testamenti. ita & uita nullus sit cogitatus ^{examine} sup hoc p̄nato
suum quam ^{dup} super cubitum sedere uult dñi. Mitte discipulos suos ut in pullo arine ^{sedant} curis secula
ribi soluant. Ut paleas & lateres egypti derelinquas. mores ^{sequantur} sequaris in heremo. & terram
reprobationis introas. Nemo sit qui phibeat. n̄ mat̄ soror. cognata germanus. dñi tene
cessariam habet. Quod si soluerint impedire timeant flagella pharaonis qui populum
di adcolendum eum nolens dimittere pariter est illa que scripta sunt. His ingres
sus est templum. omnia que templi fuerant proiecit. Dñi enim zelotus est & non uult do
mum patris fieri speluncam latronum. Alioquin ubi ^{caue} numerantur. ubi columbae
& simplicitas enegatur. Ubi inpectore uirginis secularium negotiorum cura est uita.
statim uelum templi scinditur. Sponsus consurgit iratus & dicit. Relinquitur domus
ura deserta. Lege euangelium & uide quomodo maria ad pedes dñi sedens. marthe
studio p̄feratur. & certa martha sedulo hospitalitatis officio. dñi atq; discipulis
eius conuiuium p̄parabat. Martha inquit. martha sollicita es & turbaris circa pluri
ma. pauca autem necessaria sunt aut unum. maria bonam partem elegit. ^{que} & non auferet ab ea.
Eto & tu maria ubi p̄fero ^{discipulis} maria doctrinam sororis tue curas tene & querant quomodo
xpm hospitem ^{aut} habeant. Tu semel seculi honore p̄fecto sede ad pedes dñi & dic. Inueni
eum quem querebat anima mea. tenebo eum & n̄ dimittam eum. & ille respondeat
una est columba mea. p̄fecta mea. una est mater sue electa gentis sue celestis iudei
& hierusalem. Semper secreta cubilis tui custodiat. semper te sponsus. Ludat intrin
secus. Oras. loqueris ad sponsum, loquitur ille tibi loquitur. Et cum te somnus oppresserit
rit. uenit post parietem & mittit tibi manum suam per foramen. & tangit uentre tuum. & tre
me facta consurgens & dices. vulnerata caritate ego sum. & rursum ab eo audies. Or
tus conclusus soror mea sponsa conclusus fontis signatus. Caue ne de domo exeat. si uis
uidere filias regionis aliene. quāuis si habear patrias. & uis parente legeris. Dima
egressa corrumpit. Nolo responsum que ^{ore} rere p̄plateas. nolo circuire angulos ciuita
tis. Dicar lucei surgam. & circumbo ciuitatem. uisero & implatis & queram quem dilexi.
anima mea & n̄ roget. numquid quē diligis anima mea uidistis. nemo tibi respon
dere dignabitur. Sponsus in plateis non potest inueniri. Arta & angusta uia est que
ducat ad uitam. Denique requirit que uenit & n̄ inuenit uocauit eam & n̄ respondit mihi.
Atq; utinam inuenire sufficiat. uulneraberis nudaaberis & gemebunda narrabis.
Inuenit me custodes qui circum eunt ciuitatem. percusserunt me. uulnerauerunt me.
tulerunt terram meam. Si autem hoc exierit patitur illa que dixerat ego dormo.

44. *Cor meū uigilat. & fasciculus stragulis fraxuelis mī mihi in medio ubertum meoꝝ
com morabitur. Quid denob̄ fide que adhuc adolescentule sumus que sponsa in tante cū
sponsa remanemus extrinsecus. Zelotypus est ih̄s n̄ uult ab alio uidere faciem tuam.
Excuses si licet atq; acuseris adhuc to uelamine ^{om̄} contexne. Quasi uel ibidixi adnuntia
mihi quem dilexit anima mea ubi pasceris ubi cubas in meridie. Ne quando fiam sicut
cooperata ^{sup̄} sodalium tuoꝝ. Indignabitur t̄mebit & dicit. Si n̄ cognoueris te me ipsam
o pulchra in mulieribus egredere tu inuestigis gregum. & pasce hedos tuos in tabernacu
culis pastoꝝ. Si inquit pulchra. & n̄t om̄s mulieres species tua diligatur absponso. Nisi
te cognoueris & in omni custodia serua ueris cor tuum. Ipsi oculos uenē fugeris. egre
diens de thalamo meo & pascer hedor qui statur in sinistris. Itaq; mi eustochia filia do
mina conserua germana. aliu teni & curis. aliud meriti. ^{illud} aliud religionis. hoc caritatis est
nom̄. Audies iam loquentem in populus meus in tra incubata tua. claudo ostium tuum
abscondere pusillū aliquantulum donec pertransseat iradn̄. Foris uagentur uirgines
Aulte tu intrinsecus esto cū sponso. Quasi ostium claueris. & secundum euangelu
p̄ceptum in occulto oraueris patrem tuum. ueni & pulsa h̄c & dicit. Ecce ego sto in te
ruam & pulsa si quis mihi aperuerit intrabo & cenabo cum eo & ipse in eum. & iusta
tam sollicita respondebis. Vox fraxuelis mei pulsantis. Aperi mihi soror mea proxima mea
columba mea perfecta mea. Necess̄ iudicis. dispolia ui mo t̄nucamea quomodo in
duar ex laui pedes meos quomodo inquinabo eos. Illico consurge & aperi. n̄t ^{om̄}
morante p̄transseat. & postea conquiritur dicens. Aperi mi fraxueli meo ^{fraxuelis} pertransit.
Quidem necesse est ut cordis tui ostia clausa sint sponso. Aperiatur xp̄o. clau
dantur diabulo. secundum illud. Si p̄ potestate habentis ascenderit super to
locum tu n̄ dederis ei. Danhel in cenaculo suo. neq; enī manere poterat in humili fe
nestras adhuc usalem & per tar habuit. & tu habes fenestras aperias. sed undotum
intreant unde uideas ciuitatem dī. Ne aperias illas fenestras de quib; dicitur. mors
intreant per fenestras nostras. Illud quoq; tibi uitandum est caucius ne uane glorie
ardore capiaris. Quomodo inq; ih̄s. potestis credere gloriam ab hominibus accipientes.
Vide quale malū sit quod qui habuerit non potest credere. Nos uero dicamus quo
gloratio mea est & qui gloriat̄ in dño gloriatur. & si adhuc hominibus placerem
xp̄i seruus n̄ essem. & mihi autē absit gloriari nisi in cruce dñi mei ih̄u xp̄i p̄ que
mihi mundus crucifixus est. & ego mundo. & illud. in te laudabimus tota die. in dño
dño laudabitur anima mea. Cum facis elemosinam d̄s solus uidet. & cum uinas
laetit facies. Gestus nec raris munda. nec sordida. & nulla diuersitate notabilis. Nec
obuiam p̄ter euntium turba consistat. & digito demonstreris. Itaq; est mors tuus
sororis est corpusculū deducendum. Caue nedum hec sepius facis ipsa morieris.
Nos atq; religiosa uelut uideri ne plus humilis quam necesse est. Ne gloriam fugien
do gloriam queras. Plures enim pauper t̄at̄ misericordie. ieiunii & baros decli
nantes. In hoc ipso placere cupiunt quo placere contempnunt. Et mirū in modum
laus dum uitatur accipitur. Ceteris p̄urbationibus quib; mens hominis gaudet.*

& crescit sperat & embeunt. Plures inuenio ^{terram} gaucios. hoc uitio pauci admodum
 sunt quicauerunt. Cuius est opumus qui quasi in pulcro corpore rara
 ne uox sordide respergitur. Neque uero moneo ^{ne} deducatur glorie & ne ge
 neris nobilitate iactet. nec ^{te} erit pferat. Scio humilitatem tuam sciote
 ex affectu dicere. Dne n̄ est exaltatū cor meum neq; elatis oculi mei. Noui
 apud te & apud matrem tuā super biā p quam diabolus cecidit. ^{locū} penitus n̄
 habere; Unde & in ea scribere sūpsedi; Stultissimū quippe est docere quod
 nouerit ille quem docet; Sed ne hoc ipsum tibi iactantiam generet. quod secti
 iactantiam contempserit. Nec gratia ^{tacta} subrepat ut quia in uisitatibus
 placere desisti. placere coneris in sordibus; & quando inconuenientia fratrum
 ueneris uel sordē humili redas scabello. ^{ne} recauseris indignam f yocem & industria
 quasi confecta ieiunius tenuis & deficientes imitatio gressus humeris inuatis
 alterius; Sunt quippe n̄nulli eximianter facies suas utpareant hominibus
 ieiunare. Que statim ut aliquem uiderint in gemescunt dimitunt super ali
 um. & opta facie uix unum oculum liberant ad uidentium; Gestes. pulla cingu
 lum sacchum & sordidissimas pedibusq; uent solus quia uideri n̄ potest est uix
 cibo. Hinc cotidie psalmus ille cantatur. dī dissipabit ossa hominū. sibi placentaum
 Alie uirili habitu ueste mutata erubescunt femine eē quod nate sunt. Crinem ampu
 tant & impudent erigunt facies. eunuchina s̄ sunt. Que talibus uestiuntur & cucullis
 fabre factis ut ad infantiam redeant. imitant noctuas & bubones; Sed n̄ tantum
 uideat disputare de femine. uiros quoque fuge quos uideris catenatos; Quib; femi
 nei contra apostolum crines. h̄ r̄ coe barba nigrum pallium. & nudi in pauien
 tia frigores pedes; hec om̄a argumta s̄ diaboli; ta lemolum antium. tale
 nup̄ sophronium roma congemuit; Qui postquam nobilium inuiderint do
 mos. & electerint mulierculas oneratas peccatis semp̄ discenter & nūquam
 ad scientiam ueritatis peruenientes. Tristitiam simulant & quasi longa
 ieiunia s̄ r̄ uis noctuum cibis protrahunt; Puditi reliqua dicere ne uide
 ar inuehi potius quā monere; Sunt alii demer ordinis hominib; loquar q̄
 ideo ad presbiterium & diaconatum ambunt. ut mulieres licentius uide
 ant. Omnis h̄s cura de uestib; sibi bene oleat. siper laxa pelle n̄ sollet. cri
 nes calamistris uestigio rotantur. digiti de andlis radiant. & ne plantas
 humidius uia spargat. uix in p̄munt summa uestigia; Tales cum uideris
 sponsor magis estimato quam clericos. Quidam in hoc omne studium uitā
 q; posuerunt. ut matronarum nomina domusq; moresq; cognoscant;
 & quib; unū qui huius artis ē princeps breuiter strictumq; describam; Quo
 facilis ut magistro cognito. discipulos recognoscas; cum sole festinus exsur
 git. salutandie ordo disponit. uarū conpendia requiritur. & ne pene us
 q; ad cubacula dormientium senex inportunus ingreditur; Si puluillum
 uiderit. simantale ^{cl} eligant. si aliquid domestice suppellectilis. laudat

Alibi. Suppl. iudico.

B

B

ne fillis... sed laxa...

B

B

excitauerunt
filij in die iudicij
nub; iudicij tuis
die.

tibi datus est mihi stimulus carnis mee. angelus satane quime colas neq;
 tollat. ^{dei.} ^{et} ^{dn̄e.} Illa tibi semp in ore uox resonet. nudus ex
 iu deuterio matris mee. nudus ^{et} ^{rediam.} & nihil inuulimus inmundum utcum ne
 auferre aliquid possumus. At nunc ^{plenisq;} ^{f. indeo} quiduas armaria si pare uestib; tōmca
 mutare cotidie. & tamen tinea non posse superare. Quae religiosior fuerit. unū ex fi
 terit uestimentum. & plenis ^{arctis} ^{dis} sarcinis pannos trahit. Inficiuntur membranæ colore
 purpureo. aurum liquescit in lictoras. Gemmis codices uestiuntur. & nudus ante fores
 earū xp̄i & mortū. Cū manū egerit porrexerint bucinā. cū ad aza pem uocauerint
 p̄co conducit. Gid in up nom taceo. ne fatiā putes nobilissimā mulierē in romanarum
 in basilica beata petri ^{cum multis} semi uiris antecedentib; propria manu quo religiosior putaretur
 singulos nummos dispartire pauperib;. In teā ut usū nosse p̄ facile est. a ndr quēdā pannus
 obrita p̄co cucurrit ut alterū nummū acciperet. Adquam cū ordine peruenisset. pugnis
 porrigitur p̄ plenario & tanta criminis reat sanguis effunditur. Radix malorū omnium
 cupiditas. Ideoq; & ab ap̄to idolo seruitur appellatur. Quere primū regnū & iustitiā dī & hec
 omnia adponentur tibi. Non occidit fame dn̄r animā iusti. Iuuenior fui & serui. & non ui
 di iustum derelictū nec serū eius querens panem. Helus coruis ministrantib; pascat.
 Vidua ^{et} ^{ap̄pta} ipsa cū filiis suis nocte mortura. p̄ph̄eam pascat esuriens. & murū
 in modum cap̄sace. conpleto quia lendur uensat. alit. P̄bitus apostolus. argentū inquit
 & aurū n̄ habeo. quod aū habeo hoc tibi do. In nomine dn̄i ih̄u surge & ambula. At nunc mul
 ti licet sermone taceant ^{pe} ^{reloquunt.} fidem & misericordiam n̄ habeo. quod habeo aurum
 & argentū non tibi do. Habentes igitur uictū & uestimētū his contenti s̄m̄. Audi iacob ino
 ratione sua quid postulēt. Si fuerit dn̄r d̄r mecum. & serua uerit me in uia hac p̄ quā ego ū
 facio. & dederit mihi panem ad manducandum. & uestē ad induendum. tantū necessaria
 dep̄catur est. & post annos uiginti diues dn̄r & d̄tior pat̄. ad terram reuertitur chanaan.
 Infinita descriptur exempla sup̄peditant que auaritiā docent eē fugiendā. Verum
 quia nunc ^{parte} & latere de ea dicitur. & suo xp̄i annuerit uoluntate. reseruat. Quidante n̄
 plures annos n̄t̄ie gestum sit referam. Quidam efr̄tib; parior magis quam auarior.
 & nesciens xxx argenteis dn̄m uindictum. c. solidos quorū lina texendo adquisierat. mori
 ens dereliquit. Inuitū est in̄ monachos consilium. Nam in eodem loco circū u. milia diuer
 s̄r cellulas habitabant quid factū opus esset. Alii pauperib; distribuendos esse dicebant.
 alii dandos ecte. nonnulli parentib; remittendos. Macharius uero & pambus. & s̄idorus
 & ceteri quos patres uocant. sc̄o in eis loquente sp̄u. decre uerunt infideli d̄dor esse cum domo
 no suo. Dicentes. pecunia tua tecū sit in p̄ditione. Nec hoc crudelit̄ quisquā factū putant
 tantū p̄ totā egyptū cui n̄c̄tor̄ iros inuasit. ut unū solidum dimisisset sit cr̄manus. & qm̄
 monachos fecimus mentionem. & te sc̄o libent̄ audire quereat. autē paulisp̄ accommoda
 tria sunt in egypto genera monachos. Coenobiū quod illi auser genuli lingua uocant. non in
 commune uiuenter possumus appellare. Anachorite. quorū illi. qui soli habitabant p̄ deser
 ta. & ab eo quod p̄cul ab hominib; recesserint nuncupant. Tertū genus est quoddam rem noct
 & errimum atq; neglectum. & quod in uia p̄ uinitia aut solum aut primū est binuit. ter ni.

capit. p̄le
in p̄p̄ta

110

de h
genere
indat

stua tur ^{et} uiuat. Nos melius exempla sectemur. pponēbi beata[m] mariam que ante ^{scit} puritatis
ut mat[er] dñi esse mereret. Adquā cum angelus gabriel in uisi specie descendit
se dicens. Ave gratia plena dñs tecū. Consternata p[er]ta respondere n[on] potuit. Nūquā
enī auro fuerat salutata. Deniq[ue] nuntium dicit ^{et} loquitur. & que ^{hominem} formida
bat. cum angelo loquit[ur] intrepida. ^{Potes} esse [&] uimater dñi. Accipe tibi ^{tantum} magnū
nouum. & scribe ⁱⁿ eo stilo hominis. uelocit[er] spolia detrahentur. & cum accesseris ad p[ro]ph[et]as
sām. & conciperis in utero & peperis filium. dicat in ore tuo. Dñe concepimus & doluimus. spm
saluationis tue fecimus sup[er] terram. Tunc & filius tuus tibi respondebit & dicit. ecce mater mea
& fratres mei. & mirum in modum ille quem in latitudine pectoris tui paulo ante descripse
ras. quem in nouitate cordis stilo uoluntate signaueras. Postquā spolia ex ^{os} sibi cepert
postquā denudauerit principatus & potestates. & ad ^{ex}erit eas cruci. conceptus adolescit
& maior effectus sponsam te incipit habere de matre. Grandis labor sed grande p[re]mium.
ēē quod mar[ia] t[er]rer. esse quod apostoli. ēē quod x[rist]us est. Que quidem uniuersa tunc prosunt
cum ⁱⁿ ecclesia sunt. cum in una domo pascha celebramus. Si archam ingrediemur cum nos. si pe
reunte hiericho. raab ^{meretrice} iustificata nos conturbat. Ceterum uirgines. quales apud diuersas hereses
sunt. & quales apud impurissimum manicheum esse dicuntur. scorta ^{restimanda} uirgines.
Sicut corporis earū auctor est diabolus. quomodo possunt honorare ^{alibi blasphematione} plastica hostessiu. Sed quia
sciunt uirginali uocabulo gloriosum. subouium pellib. lupos tegunt. Xpm mentē anticristus
& turpitudine uite falsis nominis honore conuertiunt. Gaude soror. gaude filia. gaude
mi uirgo. quod ille simulat. tu uere esse coepisti. ^{Et} omnia que digerimus dura uidentur
ei qui n[on] amat xpm. Quiaū omnem rēti pompam ^{sub sole} purgante habuerit. & uanas duxerit uni
uer ^{sub sole} s[er]u[us] ut xpm lucrifaciat. Qui commor tuus est dño suo & consur rex & crucifixus carnem
cum uisus & concupiscitur. libere p[ro]clamat. Quis nos separabit a caritate xpi tribulatio. an
angustia. an fames. an p[er]secutio. an nuditas. an periculu[m]. an gladius. & iterum. Certus sūenī
quia neq[ue] mors. neq[ue] uita. neq[ue] angelus. neq[ue] principatus. neq[ue] instantia. neq[ue] futura. neque
fortitudo. neq[ue] excelsum. neq[ue] p[ro]fundum. neq[ue] alia creatura. poterit nos separare ^{acariate}
dī que est in xpo ihu dño nostro. Di filius p[ro]pria salute ^{et} aliter. hominis facit filiu[m]. & filius decem m[en]si
bus in utero ut nascatur expectat. In stadia sustinet. cruentus ^{egredit} egerit. in uoluitur pannis
blanditur. diridetur. Quille cuius pugillo mundus includitur p[re]sep[is] continetur angustus.
Taceo quod usq[ue] ad tricesimum annum ignobilis parentum p[ro]p[ri]etate contentus est. Gerbe
rā & t[er]re. crucifigit & p[ro] crucifigentib[us] deprecatur. Quid igit[ur] retribuam dño. p[ro] omnib[us] que
retribuit mihi. Calicem salutaris accipiam. & nom[en] dñi inuocabo. Preciosa in conspectu dñi
mors scō[rum] e[st]. Hec est sola ^{digna} retributio. cū sanguis sanguinē compensat. & redempti cruore xpi
p[ro] redemptore libent[er] ocumbemus. quis scō[rum] sine certamine coronatur est. Abel iustus occidi
tur. abraham perdidit uxorem amittere. & ne inmensum uolum[en] extendam. quere &
inuenio singulos diuersa p[ro]p[ri]os. Solut indelicus salomon fuit. & for sitan ideo conu[er]t[ur].
Quē enī diligit dñs corripit. Castigat aut[em] omnē filium quem recipit. Nonne melius ē
breui tempore dimicare. ferre uallam. armata ^{sumere} lassescere sublarica. & postea gaude
re uictorem quā impacientiam unius hore seruire p[ro]p[ri]o. Nihil amantib[us] durum est.

Logy p[ro]p[ri]o
m[er]it[us]

115

116

117

nullus difficilis cupienti labor; Respice que iacob pro Rachel paxa uxore sustinet; & ser-
uauit inquit scriptura iacob pro Rachel annis uiii. & erant inconspicua eius quasi pauci dies
quia amabat illam. Unde & ipse postea memorat. Indie urebar estu. & gelu nocte; Amem
& nos xpm. semper eius queramus amplexor. & facile uidebitur omni difficile. breuia putabimur
uniuersa que longa sunt. & iaculo illius uulnerati. per horarum momenta dicim. Heu me
quia peregrinatio mea prolongata est; Non sunt enim condigne passioner huius mundi ad
futuram gloriam que reuelabitur in nob. Quia tribulatio patientiam operatur. patientia
probationem. probatio autem spem. spes autem non confundit; Quando tibi graue uidetur esse quod
sustinet. pauli secundam ad corinthios lege. In laboribus plurimus. In carceribus habundan-
tior. In plagis supra modum. In mortibus frequenter. & uidebitur quinquies quadragenas
una minor accepi. Ter uirgis cesus sum. semel lapidatus sum. ter naufragium se-
ci. nocte & die in profundo maris fui. In itineribus. sepius periculis fluminum pe-
riculis exentibus. periculis incertitate periculis in deserto. periculis in mari & pericu-
lis insularum fratrum; In laboribus in miseris. in uigiliis multis. infame & siti in ieiuni-
is. in frigore & nuditate; Quia in salutem murum amportionem de cetero laboribus harum sibi
potest uindicare uirtutem. Obque ille postea confidenter agebat. Cursum consum-
maui fidem seruauit. Super est mihi corona iustitie quam reddet multitudinis. Sic tibi
insultior fuerit contristamur & putamus nos deo prestare beneficium. si aqua uicium bibi-
mus. Calix frangitur. mensa subuertitur. uerba sonant. & aqua tepidior sanguinem
uindictatur. Regnum celorum uim patitur. & uiolenti diripiunt illud. Nisi uim feceris. celorum
regna non accipias. nisi pulsaueris in portam panem non accipies sacra menta; An non tibi uide-
bitur esse uiolentia. cum caro concupiscit esse quod dicitur esse. & illuc unde angeli corruerunt. ange-
los iudicatura conscendit. Egre clere queso paulus per ^{decurcere} purpore & presentis labores an-
te oculos tuos pinge mercedem. quam nec oculus uidit. nec auris audiuit nec in cor hominis
ascendit; Qualis erit illa dies. cum tibi maria matrem dominum choris occurrerit comitata uir-
gineis. Cum post mare rubrum. & submersum casuo exercitu pharaonem. & in panem
tenens. precintus responsurus. Cum tamen domino gloriose enim magnificatus est equum
& ascensorem piecit in mare. Tunc tecta. in tuos loca uolabit amplexor. Tunc & ipse
sponsus occurrat & dicit. Surge ueni proxima mea ^{sponsa mea} columba mea quia ^{ecce} hiemps tran-
sit. pluuia habitabit. Sicut tunc & angeli mirabuntur & dicent. Que est ista que respiciens qua-
si diluculum. speciosa ut luna lucida ut sol. Videbunt te filie. & laudabunt. regine
& concubine predicabunt. Tunc & helias ^{alij} occurrat castitatis chorus occurrat. & sarra cum
nuptis ueniet. filia phanuelis anna cui uindicta. Erunt in diuersis. gregibus. carnibus. &
spiritu matris tue. letabitur illa quod genuit. & exultabit ista quod docuit. Tunc uere sup-
er asinam dominus ascendit. celestem ingredietur iherusalem. Tunc paradisi de quibus salua-
tor effatur. ecce ego & pueri quos mihi dedit dominus. palmas uictorie subleuanter consono ore
cantabunt osanna in excelsis. Tunc & l. iiii. milia in conspectu throni & throni tenebunt or-
thasas. & cantabunt canticum nouum. & nemo potest scire. canticum illud. nisi nume-
rus desinitus. Hic sunt qui se cum mulieribus. si conuenerunt. huiusque secuntur agnum.
Virgines enim permanserunt.

quocumq; uidit. Quo uerumq; te uana sc̄ti delectat̄ ambitio: quoties in mundo aliquid
uideris gloriosum. ad parad̄ sum̄ m̄te transire dote. Erre incipe quod futura est. & audi
et d̄ponso tuo. Pone me sicut signaculum in corde tuo. sicut signaculū in brachio tuo. & opere
partē ac m̄te mutata clamab. aqua multa n̄ poterit extinguere caritatē. & lumina n̄ coo
periant eam. EXPLICIT SC̄I HIERONIMI PR̄BI EP̄ST̄LA AD PYSIOCHUM DE VIRGINITATE SERUANDA

Nunc ad oceanus De unius uxoris uirgo
Nuncquid fili oceanus fore putabam indulgentia principis calomniam sustinere.
redē. & decarterib; exeuntes post sordēs ac uestigia catenarū dolerent alios relaxatos. In euan
gelio audit inuidus salutar aliene. amice. n̄ ego bonū quare oculus tuus nequam. Condu
sit d̄ omnia sub peccato ut omnib; miseretur. Ubi habundauit peccatum. sup̄ habundē
gratia. Cetera s̄ egypti primogenita. & neuim̄ tum quidem israheliticum. in egypto derelictum.
& consurgē mihi caua heresis. atq; olim emortua uisera contritum capud leuat. que n̄ ex
parte ut ante consueuerat. sed totum xp̄i subruit sacramentum. Dicendo enim eē aliqua
que xp̄i n̄ possit purgare sanguine suo. & tā profunda scelera pristinosq; in uiri corporib; atq; ani
mi cicatrices. ut medicina illius attenuari n̄ queant. Quid aliud egit. nisi ut xp̄i frustra
mortuus sit. Frustra autē mortuus ē. si aliquos n̄ potest uiuificare. m̄tē iohannes baptista
& digito xp̄m. & uoce demonstrans. ecce agnus d̄i qui tollit peccata mundi. Si adhuc in seculo
quos xp̄i peccata n̄ tulerit. autem ostendendi sunt. n̄ esse de mundo quos xp̄i ignorat indulgen
tia. aut si de mundo sunt. eligendum eū ubi alterum liberati a peccatis xp̄i potentiam adhuc
rei in bicillitate p̄bant. Sed abn̄ de omnipotente credere quod in aliquo impotens sit. Omnia
que pat̄ facti. & filius facti similiter. Infirmas filii redundat ad patrem. cuncta ouicula membra
portata s̄ uoce apostoli. eptē xp̄i gratiam sonant. & neparum uiderētur simplex gratie nunci
patio. Gratia inquit uob;. & pax multiplicē. Multiplicatio p̄mittitur. & nobis pauca
adfit mat̄. Quos n̄ ista nostri p̄blematum. Carterius in sp̄m ep̄scopi. homo. & s̄tate uobis
& sacerdotio. unam ante quam baptisat̄. alterā post lauacrum. priora mortua dux̄ uxore.
& arbitrar̄ eum contra apti factum sententiam quincatalogum uirtutum ep̄scopi. unius
uxoris uirum p̄cipit ordinandum. Miror autē te unū p̄traxisse in medium. cum omnis mundus
h̄ ordinacionib; plenus sit. Non dico de presbiteris. n̄ de inferiore gradu. ad ep̄scopos uenio. quos
si singillatim uoluerō numerare. tantus numerus congregabitur. ut ariminentis s̄ n̄ odi mul
tudo superē. Sed & indecent est. sic unū ueri. ut plures accusare uideatis. & quem ratione
n̄ possis. peccantium sociate defendas. Sustinui rome uiro eloquentissimo cornuatū ut di
c̄t̄ filogismū. ut quocumq; me uerterem. strictus teneret. Uxorem inquit ducere. peccatum
ē an̄ non. Ego simplex & quinsidiar̄ uitare nescirem dedi n̄ esse peccatum. Rursum alius p̄po
sui. in baptisate bona opera dimitte uirt̄ animala. & in hac eadem simplicitate respondi. pec
cata dimitte. Cum me securū putarem cepertunt mihi hinc inde cornua increcere. & ab
scondita prius acies dilatare. Siquis uxore ducere n̄ est peccatum. baptisatum autē peccata
peccata dimitte. Quicquid non dimitte reseruat. Illico mihi quasi a fortissimo pugillo per
cussus essem. ante oculos caligo obseruari cepit. Statimq; recordatus chrisippi. sophisma
tis. simentis. idq; uerum dicit. mentiris. & in me reuersus conueri in aduersariū p̄positionis.